

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ ระหว่างเทศบาลตำบล กับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาพิเศษ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุดรธานี

2. สมมติฐานของการวิจัย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษในระดับปานกลาง
2. เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษแตกต่างกัน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรธานี ได้แก่ เทศบาลตำบล 29 แห่ง และ องค์การบริหารส่วนตำบล 150 แห่ง รวม 179 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 วิธีการ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ใช้การคำนวณ การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากร โดยวิธีหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 124 คน

1.2.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ เทศบาลตำบล 29 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง 29 คน ส่วนที่เหลืออีก 95 คนนั้น ผู้วิจัยได้นำรายชื่อขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง 150 แห่ง มาสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากมา 95 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 และแบบปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นโดยเสรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพิเศษ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามขั้นตอน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS For Windows V.10.00 วิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกสถานภาพ ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบนัยสำคัญโดยใช้ค่า t -test ที่ระดับ .05 เพื่อทดสอบ หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วม ระหว่างเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี ปรากฏผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานี

จากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา พบว่า เพศชาย ร้อยละ 96.0 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 4.0 อายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.2 และกลุ่มอายุ 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.4 การศึกษา ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.1 และ ปวช./ปวส. คิดเป็นร้อยละ 28.2

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานี

ในการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานี เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้าน พบว่า มีระดับผลการมีส่วนร่วม ดังนี้

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี ของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน

ด้านบุคลากร เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$)

ด้านกิจกรรม เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$)

ด้านอุปกรณ์ สื่อ เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$)

ด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$)

ด้านงบประมาณ เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$)

ด้านการประสานงาน เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษระหว่างเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

3.1 ด้านบุคลากร เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษด้านบุคลากร ไม่แตกต่างกัน

3.2 ด้านกิจกรรม เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษด้านกิจกรรม ไม่แตกต่างกัน

3.3 ด้านอุปกรณ์ สื่อ เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษที่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษด้านอุปกรณ์ ไม่แตกต่างกัน

3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษด้านดังกล่าว ไม่แตกต่างกัน

3.5 ด้านงบประมาณ เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่าระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษด้านงบประมาณ ไม่แตกต่างกัน

3.6 ด้านการประสานงาน เทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษด้านการประสานงาน ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดอุดรธานี พบว่า

4.1 ด้านบุคลากร ควรมีการอบรมประชุมสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี ให้ความรู้ในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ควรจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรในการดำเนินการศึกษาพิเศษ ในเทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานีอย่างเพียงพอ ครูที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษควรมีการประสานความร่วมมือกับ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 ด้านกิจกรรม เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดกิจกรรมชี้แจงโครงการ นโยบายให้เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.3 ด้านอุปกรณ์ สื่อ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาอุปกรณ์ สื่อช่วยพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการ

4.4 ด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดห้องน้ำ ห้องส้วม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอ ห้องบริการสอนเสริม สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอ เช่น ห้องพยาบาล ห้องสมุด สภาพแวดล้อม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้มีความเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

4.5 ด้านงบประมาณ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการจัดหางบประมาณใช้จ่ายการดำเนินงานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรระดมทรัพยากรจากชุมชนสำหรับพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.6 ด้านการประสานงาน สถานศึกษาควรมีการติดต่อประสานงานกับบุคคลชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่นๆอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษกับหน่วยงานต่างๆ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

5. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานี ที่ได้เป็นเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มีประเด็นที่สำคัญที่วิจัยควรนำมาอภิปราย ข้อคำถามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่อยู่ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านอุปกรณ์ สื่อ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับที่ปานกลาง และองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านอุปกรณ์ สื่อ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิจัยที่ปรากฏ พบว่า เทศบาลตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อพิจารณารายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปรากฏว่าสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ด้านกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการประสานงาน ด้านอุปกรณ์ สื่อ เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับธงชัย บุญเรือง (2548:130) ที่พบว่าการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีระดับการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับเริงศักดิ์ เจ็อนแก้ว (2549:165) ที่พบว่าสภาพการดำเนินงานและความต้องการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2 มีระดับการปฏิบัติหน้าที่ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้สรุปผลเสนอแนวทางควรให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้านงบประมาณ ควรจัดหางบประมาณมาช่วยในการพัฒนางานด้านการศึกษาพิเศษ และยังสอดคล้องกับวินัย นาสูงชน (2546:83) ที่พบว่าการศึกษาการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีระดับการปฏิบัติหน้าที่โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับที่ปานกลาง ได้สรุปผลเสนอแนวทางพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มีงบประมาณจำนวนมากจะสามารถดำเนินงานในอำนาจหน้าที่ได้ครบทุกด้านกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีงบประมาณน้อยกว่า

2.เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ของเทศบาลตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ระหว่างเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านอุปกรณ์ สื่อ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านงบประมาณ ด้านการประสานงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยเทศบาลตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษไม่แตกต่างจากองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่เป็นตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการวิจัยที่พบความไม่แตกต่างกันอาจเป็นผลจาก การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ การบริหารงานมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนเพื่อเสนอความต้องการของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของประชาชน เนื่องจากท้องถิ่นต่างๆ มีความแตกต่างกันตามสภาวะทางภูมิศาสตร์ ความต้องการปัญหาจึงแตกต่างกันด้วย หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสามารถรู้และแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง หรือเป็นผลมาจากพระราชบัญญัติเทศบาล หรือโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขอบเขตที่จำกัด

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาที่ค้นพบ ผู้วิจัยเสนอแนะเกี่ยวกับผลการวิจัยครั้งนี้ ใน 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นเกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1. ข้อเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมพัฒนากิจกรรมที่เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมค่อนข้างสูง และปรับปรุงแก้ไข และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย กล่าวคือ ด้านใดที่เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากให้ส่งเสริมสนับสนุน ด้านใดมีส่วนร่วมน้อยให้ปรับปรุงแก้ไข โดยกำหนดนโยบาย แนวทางการจัดโอกาสมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษให้มากขึ้น การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ 6 ด้าน และเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขปัญหา การมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษของ เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดอุดรธานี

6.1.2 ควรนำผลการวิจัยด้านความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปปรับใช้ในการจัดทำนโยบายในระดับต่างๆ โดยเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษที่เหมาะสมกับขนาด พบว่า เทศบาลตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษ กล่าวคือ ด้านใด และกิจกรรมใดที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสูงก็ให้การสนับสนุน และส่งเสริมเพิ่มขึ้น ส่วนใดกิจกรรมใดที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษต่ำ ต้องให้การพัฒนาทุกๆ ด้าน เช่น การจัดอบรม สัมมนา ประชุม ชี้แจง เพื่อให้เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล มีความเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรได้รับการปรับปรุงวิธีการ แนวทางในการบริหารจัดการใน องค์การนั้น ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินการศึกษาพิเศษขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการประชาสัมพันธ์ประสานงานให้ต่อเนื่องและทั่วถึง ตลอดจนเพิ่มงบประมาณ เพื่อเป็นแรงจูงใจ นอกจากนั้นอาจจัดการประชุม สัมมนา อบรม เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนยิ่งขึ้น

6. 1.3 เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับกลุ่มตัวแทน ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกัน

6. 1.4 รัฐควรให้ความสำคัญในการกำหนด นโยบายและแผนงานเกี่ยวกับงานการศึกษาพิเศษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากกว่านี้

6. 2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

6. 2.1 การดำเนินการศึกษาครั้งต่อไป ควรดำเนินการเป็นรายจังหวัด รายภาค หรือศึกษารวมทั้งประเทศ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเป็นภาพรวมของประเทศต่อไป

6.2.2 ควรศึกษาวิจัยแนวทางเกี่ยวกับการสร้างแรงจูงใจที่ทำให้เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาพิเศษได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

6.2.3 ควรศึกษาวิจัยในการประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาพิเศษของเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล